

PM Rotel I (Dnr KS 2021/967)

Mikroföretagarkonto — schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen (SOU:2021:55)

Remiss från Finansdepartementet
Remisstid den 1 november 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Regeringen beslutade den 19 december 2019 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över beskattningen av enskilda näringsidkare (dir. 2019:102). Syftet med översynen var att göra det mindre komplicerat att starta och driva enskild näringsverksamhet och samtidigt underlätta för den skattskyldige att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Uppdraget var uppdelat i två delar. Den första delen handlade om att förenkla de befintliga skattereglerna för enskilda näringsidkare, vilket redovisades i september 2020 (SOU 2020:50). Den andra delen redovisas i det nu remitterade slutbetänkandet, Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen. (SOU 2021:55)

Det övergripande syftet med utredningen är att förenkla skattereglerna och minska den administrativa börda som skattesystemet medför i syfte att öka företagandet. I betänkandet föreslås ett frivilligt system där inkomstskatt samt socialavgifter tas ut schablonmässigt baserat på verksamhetens omsättning. Systemet riktar sig till fysiska personer, som inte har några anställda, som bedriver verksamhet i mindre skala och där utgifterna är låga i förhållande till inkomsterna.

Förslaget innebär att inbetalningar till ett särskilt bankkonto, benämnt mikroföretagarkonto, beskattas med en definitiv källskatt som ersätter såväl inkomstskatt som socialavgifter. Omsättningsgränsen för schablonbeskattning av mikroföretagarkontot föreslås bli 120 000 kr per år. På inbetalningar som överstiger omsättningsgränsen föreslås att källskatt tas ut med en förhöjd skattesats. Faktiska utgifter får inte dras av utan i stället medges ett schabloniserat avdrag. Kontoinnehavaren behöver inte deklarerat inkomsterna eller hålla ordning på de därmed sammanhängande utgifterna. Mikroföretagarkonto ska enligt förslaget tillhandahållas av företag som har tillstånd att bedriva bankverksamhet (kontoförande institut). Mikroföretagarkontot kommer i första hand att administreras av dessa och Skatteverket. De nya bestämmelserna föreslås börja gälla den 1 januari 2024.

Förslaget beräknas medföra en offentlig finansiell kostnad kring 80–110 miljoner kronor vid införandet. Förslaget innebär att inkomster som annars hade beskattats

med kommunal inkomstskatt i stället beskattas med statlig källskatt. Kommunsektorns samlade skatteintäkter bedöms minska med mellan en halv och en miljard kronor. Detta kan enligt utredaren hanteras inom ramen för de generella statsbidragen från staten till kommunerna.

Enligt utredaren är det varken praktiskt eller rättsligt möjligt att införa schabloniserad mervärdesbeskattning av sådan verksamhet som inkomstbeskattas genom det föreslagna mikroföretagarkontot. Sammantaget bedömer utredaren att förenklingarna inte blir betydande om den som beskattas genom kontot måste redovisa och betala mervärdesskatt samt upprätta bokföring och redovisning enligt nuvarande regler. Utredaren avråder därför från att införa förslaget om dessa regelverk behålls oförändrade.

Finansdepartementet har remitterat betänkandet till staden för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret delar utredarens bedömning att förslaget i dess nuvarande utformning inte är lämpligt att genomföra. Kontoret konstaterar att den kommunala beskattningsrätten begränsas och anser att förslaget därigenom inskränker det kommunala självstyret. Därför, bör enligt stadsledningskontoret förslaget i dess nuvarande form inte införas.

Mina synpunkter

I den grönbåla majoriteten har vi en hög målsättning om att göra Stockholm till den mest attraktiva staden och regionen för företag att etablera sig i. Staden ska erbjuda en tydlig och professionell etableringsservice samt verka för ett ökat samarbete med externa aktörer på marknaden som vill investera i infrastruktur, bostäder och samhällsfastigheter. Stadens näringslivsarbete tar avstamp i näringslivspolicyn och målet om att Stockholm år 2025 ska ha Sveriges bästa företagsklimat. Utbildning, forskning, digitalisering, innovationer och entreprenörskap är avgörande för Stockholms konkurrenskraft, framtidsvillkor och nya arbetstillfällen och i detta har enskilda näringsidkare en självklar roll.

Jag ser därför positivt på alla ansatser som syftar till att förenkla regelverk, minska den administrativa bördan för enskilda näringsidkare och som kan leda till ett bättre och starkare företagsklimat.

Samtidigt instämmer jag i stadsledningskontorets synpunkter om att förslaget som sådant skulle innebära en inskränkning i det kommunala självstyret, varför det inte bör genomföras i sin nuvarande utformning.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 6 oktober 2021

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Remissen Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen (SOU 2021:55)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Regeringen beslutade den 19 december 2019 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över beskattningen av enskilda näringsidkare (dir. 2019:102). Syftet med översynen var att göra det mindre komplicerat att starta och driva enskild näringsverksamhet och samtidigt underlätta för den skattskyldige att göra rätt och undvika oavsiktliga fel. Uppdraget var uppdelat i två delar. Den första delen handlade om att förenkla de befintliga skattereglerna för enskilda näringsidkare, vilket redovisades i september 2020 (SOU 2020:50). Den andra delen redovisas i det nu remitterade slutbetänkandet, Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen (SOU 2021:55). I uppdraget ingick att lämna förslag till ett frivilligt system där inkomstskatt tas ut schablonmässigt baserat på verksamhetens omsättning. Systemet ska rikta sig till enskilda näringsidkare som har en omsättning under en viss gräns och som inte har några anställda. Utredaren skulle även analysera om det är möjligt att föreslå ett frivilligt system för schabloniserad mervärdesbeskattning för samma grupp av näringsidkare. Slutligen skulle utredaren också bedöma lämpligheten av att införa det föreslagna systemet.

Förslaget – schabloniserad inkomstskatt

Utgångspunkten vid konventionell inkomstbeskattning är att alla inkomster som en fysisk person har ska redovisas. Inkomsterna ska tas upp i ett av de tre inkomstlagen tjänst, näringsverksamhet eller kapital. I betänkandet lämnas förslag till ett frivilligt system där inkomstskatt samt socialavgifter tas ut schablonmässigt baserat på verksamhetens omsättning. Systemet ska rikta sig till enskilda näringsidkare som har en omsättning under 120 000 kronor per år och som inte har några anställda. Målgruppen är fysiska personer som bedriver verksamhet i mindre skala och där utgifterna är låga i förhållande till inkomsterna. Den övergripande tanken är att systemet ska vara så enkelt som möjligt för användarna, de näringsidkare som innehar konto. Hanteringen av skatt och avgifter utförs i så stor utsträckning som möjligt av den som administrerar kontot och av Skatteverket.

I betänkandet övervägs olika alternativ för en schabloniserad inkomstbeskattning men en kontobaserad modell bedöms ha bäst förutsättningar att leda till förenklingar för målgruppen. I en kontobaserad modell knyts skattskyldigheten till innehav av ett särskilt konto benämnt mikroföretagarkonto. Skattskyldig är den som är kontoinnehavare. Inbetalningar till kontot är skattepliktiga och beskattas automatiskt genom en källskatt. Faktiska utgifter i verksamheten får inte dras av. I stället medges ett schabloniserat avdrag på 10 procent av omsättningen genom att skattesatsen kvoterar ned med 10 procent. Kontot innebär att det blir möjligt för en person med A-skatt att fakturera kunder utan att kunderna behöver betala arbetsgivaravgifter och göra skatteavdrag. Den förenklade modellen bedöms därför kunna sänka tröskeln för att börja bedriva verksamhet.

Enligt förslaget kan mikroföretagarkontot bara öppnas av fysiska personer. En fysisk person får enbart ha ett mikroföretagarkonto åt gången och ett kontoinnehav kan inte kombineras med verksamhet som beskattas på annat sätt. Godkännande för F-skatt kan inte heller förenas med kontot. Om en kontoinnehavare börjar bedriva

verksamhet som beskattas på annat sätt är det grund för avslut av kontot. Kontot kan tas över av kontoinnehavarens dödsbo, men kan annars inte överlåtas.

Den föreslagna omsättningsgränsen, 120 000 kronor per år, bedöms vara så hög att kontot kan användas av de som samtidigt med en anställning vill prova på företagande eller av personer som är aktiva inom gigeconomien. Samtidigt är gränsen så låg att den som är företagare på heltid inte kan använda kontot för sin verksamhet. Skattesatsen föreslås vara 30 procent på bruttoinbetalningarna upp till omsättningsgränsen. Skattesatsen har beräknats med hänsyn till att det i bruttoinbetalningen antas ingå mervärdesskatt med 25 procent samt utgifter om 10 procent. För inbetalningar som överstiger omsättningsgränsen 120 000 kronor bestäms skattesatsen i stället till 50 procent.

Mikroföretagarkonto ska enligt förslaget tillhandahållas av företag som har tillstånd att bedriva bankverksamhet (kontoförande institut). Kontoförande institut ska göra skatteavdrag från alla inbetalningar till ett mikroföretagarkonto. De får också en informationsskyldighet och ska bland annat informera den blivande kontoinnehavaren om de särskilda rättsverkningar som kontot har.

Eftersom mikroföretagarkontot beskattas med en källskatt behöver kontoinnehavaren inte deklarerat inkomsterna i efterhand. Enligt förslaget ska Skatteverket skicka ett besked om källskatt till kontoinnehavaren med uppgifter om hur mycket källskatt som kontoinnehavaren har betalat under året samt storleken på de egenavgifter som avskilts för dennes räkning. Kontoinnehavaren kan vända sig till Skatteverket och ansöka om att få tillbaka avdragen källskatt om det skulle visa sig att en inkomst blir beskattad även med konventionell inkomstbeskattning. Det är kontoinnehavaren som ska visa att det finns förutsättningar för att återfå avdragen källskatt.

Enligt förslaget bör beskattningsreglerna om källskatt i ett kontobaserat system placeras i en egen lag (lag om källskatt på inbetalningar till mikroföretagarkonto). De förfaranderegler som behövs för beskattningen bör placeras i skatteförfarandelagen (2011:1244). De bestämmelser som avser själva kontot föreslås tas in i en egen lag, lag om mikroföretagarkonto. Lagen har utformats med lagen om investeringssparkonto (2011:1268) som förebild. Förslaget medför dessutom följändringar i ett antal lagar. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Mikroföretagarkontot antas främst komma att användas av personer som förväntar sig en lika stor eller lägre skattekostnad jämfört med konventionellt beskattad verksamhet. Kontot beräknas medföra en offentligfinansiell kostnad kring 80–110 miljoner kronor vid införandet. De potentiella effekterna av en ökad redovisning av inkomster inom gigeconomien är dock betydande, och på lång sikt bedömer utredaren därför att en stor del av kostnaden kommer att finansieras genom en ökad redovisning. På kort och medellång sikt finns dock ett finansieringsbehov. Förslaget ska finansieras genom att skiktgränsen för statlig skatt för beskattningsåret 2024 justeras.

De gjorda beräkningarna om nyföretagandet inom målgruppen för mikroföretagarkontot innebär att ungefär 30–80 nya företag startas per år. Effekten blir därmed mycket liten i ekonomiska termer. Även effekterna på sysselsättningen inom gigeconomien kan förväntas vara mycket begränsade, eftersom de flesta inom gigeconomien inte är aktiva på heltid utan i mycket liten omfattning. Det är inte heller klarlagt om denna sysselsättning utgör ny sysselsättning eller om det handlar om

omfördelning av sysselsättning från den traditionella ekonomin. Enligt utredaren finns dock en betydande målgrupp för kontot bland de som kan antas ha oredovisade inkomster inom gigeekonomin. Den främsta vinsten av kontot förväntas därför vara att underlätta för de som redan deltar i gigeekonomin att deklarerat sina inkomster. Skälen för kontot är därför enligt utredaren främst statsfinansiella, men också en fråga om att säkerställa en fungerande konkurrens mellan utförare i gigeekonomin och företag i den traditionella ekonomin, och i förlängningen om att upprätthålla legitimiteten i skattesystemet.

Skillnaden i skatteintäkter mellan dagens system och mikroföretagarkontot bedöms utredaren bli små sett till den offentliga sektorn som helhet. Förslaget innebär dock att inkomster som annars hade beskattats med kommunal inkomstskatt i stället tas upp på kontot och därmed förs skattebasen över till staten. Förslaget påverkar därför kommunernas förutsättningar genom att skattebasen för kommunal inkomstskatt minskar. Även underlaget för begravningsavgift minskar. Baserat på beräkningarna av offentligfinansiella effekter bedöms kommunsektorns samlade skatteintäkter minska med mellan en halv och en miljard kronor, vid en kommunalskatt på 32 procent. Detta kan enligt utredaren hanteras inom ramen för de generella statsbidragen från staten till kommunerna.

Schabloniserad mervärdesbeskattning

Utredaren gör bedömningen att det varken är praktiskt eller rättsligt möjligt att införa schabloniserad mervärdesbeskattning av sådan verksamhet som inkomstbeskattas genom det föreslagna mikroföretagarkontot.

Lämpligheten av att införa det föreslagna systemet

Enligt utredaren kommer förslaget med ett frivilligt system alltid att öka komplexiteten eftersom den enskilde måste göra ytterligare överväganden för att ta ställning till vilket handlingsalternativ som är mest gynnsamt. Det får till följd att förslaget måste innebära betydande förenklingar för att det ska vara lämpligt att genomföra förslaget. Utredaren bedömer att förslaget till schabloniserad inkomstbeskattning kan medföra en betydande minskning av verksamheternas administrativa börda. Den föreslagna kontomodellen bedöms kunna sänka tröskeln för att börja bedriva verksamhet och medföra att tidigare oredovisade inkomster i högre grad kommer att tas upp till beskattning.

Utredaren anser att skyldigheten att redovisa och betala mervärdesskatt medför att en stor del av förenklingstanken bakom mikroföretagarkontot går förlorad. Även reglerna för bokföring och redovisning riskerar att urholka förenklingseffekten om de behålls oförändrade. Andra länder som har infört schabloniserade system för beskattning har ofta kombinerat den förenklade inkomstbeskattningen med frivilliga undantag för mervärdesskatt och enklare redovisningsregler. Om omsättningsgränsen för mervärdesskatt kan synkroniseras med omsättningsgränsen på mikroföretagarkontot och kraven på bokföring och redovisning kan sänkas för kontoinnehavarna, bedöms utredaren att förenklingen skulle kunna bli betydande. Att lämna sådana förslag omfattades dock inte av utredningsdirektiven.

Sammantaget bedöms utredaren att förenklingarna inte blir betydande om den som beskattas genom kontot måste redovisa och betala mervärdesskatt samt upprätta bokföring och redovisning enligt nuvarande regler. Utredaren avråder därför från att införa förslaget om dessa regelverk behålls oförändrade.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads näringslivsarbete tar avstamp i stadens näringslivspolicy och dess mål om att Stockholm år 2025 ska ha Sveriges bästa företagsklimat. Ett livskraftigt och dynamiskt näringsliv skapar välstånd och är avgörande för en växande stad. Det bidrar till fler jobb, ökad skattekraft och ökad välfärd.

Stadsledningskontoret är positivt till förslag som kan leda till ett förbättrat företagsklimat. Utredaren bedömer att förslaget bör kunna sänka tröskeln för att börja bedriva verksamhet och medföra att tidigare oredovisade inkomster i högre grad kommer att tas upp till beskattning. Samtidigt anges att förslaget har mycket liten effekt på sysselsättningen inom målgruppen för mikroföretagarkontot. Stadsledningskontoret anser inte att utredningen har visat att förslaget leder till ett ökat företagande.

Stadsledningskontoret delar utredarens bedömning att det inte är möjligt att införa schabloniserad mervärdesbeskattning av sådan verksamhet som inkomstbeskattas genom det föreslagna mikroföretagarkontot. Stadsledningskontoret anser att ett schablonbeskattningssystem för endast inkomstskatt snarare ökar än minskar komplexiteten i skattesystemet. Stadsledningskontoret anser därför att förslaget varken förenklar skattereglerna eller minskar den administrativa bördan för målgruppen på åsyftat sätt. Stadsledningskontoret delar utredarens bedömning att förslaget i dess nuvarande utformning inte är lämpligt att genomföra.

Förslaget innebär att den kommunala beskattningsrätten begränsas och stadsledningskontoret anser att förslaget därigenom inskränker det kommunala självstyret. Att det rådande utjämningsystemet kan påverka kommunernas skatteinkomster ändrar inte denna slutsats.

Sammantaget avstyrker stadsledningskontoret förslaget. Med hänsyn till detta avstår stadsledningskontoret från att lämna synpunkter på lagstiftningsförslaget som sådant.